

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag und Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark: vierteljährlich RM 1.20 einsch. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einsch. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr. — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 16 - V. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 21. April 1945

Einzelpreis 10 Rpf

Führer vojakom vzhodne fronte

„Pred prestolnico Reicha bo sovražnik izkrvavel“ — Ves nemški narod gleda na vzhodne borbe — Besedilo povelja

Führer je naslovil dne 16. aprila iz svojega glavnega stana sledeče dnevno povelje na vojake vzhodne fronte:

„Vojaki vzhodne fronte!“

Zadnjikrat je pričel židovsko-boljševiški smrtni sovražnik s svojimi masami napad. Nemčijo bi hotel razbiti, naš narod pa iztrebiti. Vi, vojaki iz vzhoda, veste večinoma že danes, kakšna usoda grozi predvsem nemškim ženam in dekletom ter deci. Medtem ko starce in deco pokoljejo, ponižujejo žene in dekleta do kasarniške vlačuge, ostanek maršira v Sibirijo.

Predvidevali smo ta sunek in po januarju t. l. je bilo storjeno vse, da bi se izgradila močna fronta. Sovražnika pričakuje silna artilerija. Izpadki naše pehote so bili nadoknadeni z brezštevilnimi novimi edinicami. Alarmne edinice, nove edinice in Volkssturm ojačujejo našo fronto. Boljševik bo to pot doživel staro usodo Azije, to se pravi, da mora izkrvaveti pred prestolnico Reicha.

Kdor v tem trenutku ne izpolni svoje dolžnosti, je izdajalec našega naroda. Regiment ali divizija, ki bi zapustila svoje postojanke, se obnašata tako sramotno, da bi se morala sramovati pred ženami in otroki, ki kljubujejo v naših mestih bombnemu terorju.

Pazite predvsem na maloštevilne izdajalske oficirje in vojake, ki se bodo radi zavarovanja svojega ničvrednega življenja borili kot ruski plačanci proti nam morda celo v nemški uniformi. Kdor vam daje povelje za umik, ne da bi ga preje dobro poznali, zapade takoj aretaciji in če treba, ga je takoj ustreliti, ne oziraje se na čin, ki ga poseduje.

Če bo v teh bodočih dneh in tednih vsak vojak vzhodne fronte izpolnil svojo dolžnost, se bo zlomil poslednji naval Azije, kakor se bo kljub vsemu izjalovil tudi vdor naših nasprotnikov, na zapadu.

Berlin ostane nemški. Wien bo zopet nemški in Evropa ne bo nikdar ruska.

Ustvarite zakleto skupnost za obrambo ne praznega pojma očetnjave, temveč za obrambo vaše domovine, vaših žena, vaših otrok in »tem vaše bodočnosti.

V tej uri gleda ves nemški narod na vas, moji vzhodni borci, in upa le to, da se bo s pomočjo vaše stanovitnosti, vašega fanatizma, vašega orožja in vašega vodstva zadušil boljševiški naskok v krvni kopeli. V trenutku, ko je usoda vzela največjega vojnega zločinca vseh časov s tega sveta, se bo odločil obrat te vojne.«

Adolf Hitler.

Führerjev rojstni dan

V svojem glavnem stanu praznuje v petek, dne 20. aprila Adolf Hitler svoj rojstni dan in stopa s tem dnevom v 57. leto svojega edinole nemškemu narodu posvečenega življenja. Ogromna je odgovornost, ki si jo je Führer naložil na svoja ramena, da bi ustvaril nemškemu narodu najboljše pogoje rasti procvita in razmaha, kakor to dolikuje narodu, ki je s svojimi ogromnimi storitvami zaslužil mesto na soncu. Sredi tega ustvarjalnega dela je moral državnik Adolf Hitler postati vojskovodja, da bi zavaroval svojemu narodu fizični obstoj in da bi mu kljub navalu židovske plutokracije in boljševizma zadržal najboljše bodočnost. Kljub vsem protidarcem, ki jih je prinesla nemškemu narodu ta silna vojna v svoji poslednji fazi, Führer ni nikdar klonil. Zvest svojemu načelu, da ne bo miroval, dokler nemškemu narodu ne priznajo pravice do obstoja in življenja, zbira Adolf Hitler vse energije svojega naroda, da bi — slično kakor njegov veliki vzor Friedrich Veliki — končno porazil protinemško koalicijo in tako ustvaril vse predpogoje za bodočnost vsega naroda. Ob tem dnevu so sbrane vse misli Nemcev pri svojem ljubljem Führerju, kateremu želijo zdravja za izvrševanje njeovih velikih zadovinških nalog.

Gebietsführer Danzinger padel

Gauleiter je položil Führerjev venec na grob v obrambi domovine padlega junaka

Junaške smrti je padel vodja nekega lovskega odreda Gebietsführer der Hitler-Jugend von Steiermark, Hauptbannführer Eduard Danzinger. Bil je težko ranjen pri nekem pogumnem podjetju proti postojanki sovražnih metalcev granat. Njegove misli so bile posvečene vse do zadnjega vzdihljaja njegovi mladini, ki ji je bil vedno privlačen vzor. Mrtvaška roka je že segala po njegovem življenju, ko je še dajal navodila za vpostavo svojih fantov v boju za svojo ljubljeno domovino, govoreč o načrtih, ki so postali njegova oporočka. Prvo čast so izkazale umrlemu skromne štajerske kmečke žene iz neke vasi, kjer so počivali fantje njegovih odredov pri prenašanju njegovih zemeljskih ostankov iz frontne nevarnosti. Ne da bi jih bil kdo zaprosil, so ga počastile z zelenjem in vencem na ljubljeno štajerski zemlji.

V petek se je v Grazu poslovil Gauleiter v imenu Führerja, Reicha in gibanja od Eduard Danzingerja, s katerim je izgubila štajerska vzornega voditelja mladine. Še enkrat je v besedah Gauleiterja nastala podoba moža lepih in čistih lastnosti, ki je ves svoj vek posvetil narodu in je z junaško smrtjo našlo kronanje v obmejnem štajerskem prostoru. Z veliko hvaležnostjo je ocenil Gauleiter delovanje tega idealnega človeka, ki je v svoji vzgoji prave nacionalsocialistične mladine vzbujal v isti ne samo vojaškega duha, temveč tudi smisel za lepoto in kulturne vrednote naroda. Zaključno mu je Gauleiter izkazal najvišjo čast s položitvijo Führerjevega venca na krsto, ki je bila pokrita z zastavo Hitler-Jugend in jekleno čelado.

Od pokojnika se je poslovil tudi Stabsleiter Hauptbannführer Skerbisch, povdarjajoč njegov način pogumnega vstopanja v boj in ponos, da je lahko šel kot prvi z svojimi mladenci v boj na čelu lovskega poveljstva. Kakor vse svoje življenje, je korakal tudi tokrat spredaj v prvi vrsti pred svojo mladino, kar je delal tudi v času nacionalsocialističnega boja na Gornjem Štajerskem. Hvaležno je omenil Stabsleiter delovanje svojega vedno vedro razpoloženega in delavnega tovariša v vodstvu mladinskih področij Salzburg in Steiermark. Pred krsto Gebietsführerja je obljubil Stabsleiter v imenu štajerske mladine, da je pripravljena po vzgledu svojega voditelja postaviti čast pred življenje. In štajerska mladina se je izjavila za to obljubo.

Odločna obramba

Naše geslo ob četrti obletnici povratka Spodnje Štajerske v okrije Reicha - Konec te borbe je nemška zmaga

Doživljamo četrto obletnico dneva, ko je umetna tvorba nekdanje Jugoslavije razpadla po sramotnem izdajstvu Moskvi in Angliji udinjene klike. S tem v zvezi se je osvobodila tudi Spodnja Štajerska po triindvajsetletni tujevladi te nenaravne vezi in se je povrnila v okrije Štajerske, kot čije sestavni del je doživela skozi stoletja dobre in slabe čase.

Ta četrta obletnica pada časovno v dobo najtežje obremenitve za Reich. Sovražnik je vdrl v Reich na vzhodu in na zapadu. Tudi ob naši štajerski meji stoji boljševiški sovražnik, saj jo je na nekaterih odsekih preokračil. Naše divizije se nahajajo povsod v najtežjem obrambnem boju, vedoč, da gre tudi tu neposredno za domovino, za naše žene in deco.

V takem času ne bi bilo na mestu, praznovati četrto obletnico osvoboditve Spodnje Štajerske v okviru velikih proslav. Prišla je ura preizkušnje. Vsak med nami ima prestatati bolj kot kedaj poprej svojo trdo preizkušnjo. Sedaj tudi ni časa za to, da bi posamično prikazovali potek dogajanja v preteklih štirih letih.

Toda nekaj je treba poudariti z vso jasnostjo in natančnostjo: Čeprav je bil Reich v aprilu 1941 že več kot poldrugo leto v vojni, se je storilo vse, da bi se odstranilo obupne razmere triindvajsetletne razdrapanosti in gospodarske bede. Bodisi, da je šlo za obnovo cestnega omrežja, za odstranitev brezposelnosti, za razdolžitve in zavarovanje obstoja kmetijstva, ali pa tudi za dotlej nezane institucije skupnosti, kakor so bili otroški vrtci, vaške strojne skupnosti itd. — povsod smo videli sliko vzpona. Vse, kar je Reich ustvaril v teh štirih letih, je bilo ustvarjeno zgolj za to, da bi služilo sreči in blaguru spodnještajerskega prebivalstva.

Nad Spodnjo Štajersko se je razlilo tudi mnogo trpljenja. Zlasti v zadnjem letu so bile vpepeljene mnoge kmetijske hiše. Mnogi rodbinski očetje in sinovi so bili odpeljani v gozdove in veliko število Spodnještajercev je padlo pod morilsko roko. Z vso jasnostjo pa je zopet treba ugotoviti, da je bilo vse to trpljenje povzročeno samo in edinole vsled zločinskih dejanj tistih tolovajev, ki so zanesli svoje zločinsko početje na povelje Moskve tudi v mirno, v obnovi se nahajajočo Spodnjo Štajersko.

Opetovano smo prikazali povezanost, dokazujoč s stoterimi dejstvi, da gre pri teh tolpah za orodje boljševizma in za elemente, ki so hoteli z lažjo in sleparstvom, z brezobzirnim terorjem ter z ropom in umorom pripraviti boljševizacijo naše dežele. Bili so čestokrat hudi dnevi, ko je šlo za to, da se po blije pripravljavce boljševizma v zaščito in za blagor našega prebivalstva. V spoznanju okolnosti, da je stremel Reich zgolj za blaginjo Spodnještajercev, medtem ko je skušala komunistična OF s svojimi tolovajskimi skupinami izročiti deželo boljševizmu, je večji del spodnještajerskega prebivalstva vsa štiri leta čestokrat ob najtežjih obremenitvah sprejemal nase in izvrševal vse dolžnosti, ki so bile povezane z nujnimi vojnimi ukrepi.

Približevanje fronte zahteva tedaj od vsakogar bolj kot kedaj poprej jasno, orientacijo napram bližajočim se dogodkom, ne oziraje se na to, kako se bodo dogodki oblikovali. Na Spodnještajerskem je seveda še takih

Piše Ing. Siegfried Tremel

ljudi, ki stoje na stališču, da se jim ne bi mnogo zgodilo, četudi bi prišli boljševiki. Toda žalostno in pretresljivo bi bilo njih prebujenje, ako bi nastopila taka okolščina. Tudi v Kreisu Feldbach so živeli posamezniki, ki so verovali v »posebno postopanje z Avstrijci«. Okrutna je bila njihova usoda, ko so pridrveli boljševiki. Blazno je mišljenje, da ima boljševizem sploh opravka z osvoboditvijo. Njegov cilj je edinole iztrebljenje vseh poštenih, na svojo domovino navezanih ljudi. Boljševiški cilj je ustanovitev židovsko-boljševiškega suženjstva s pomočjo brezobzirnega stahanovskega in kolhoznega sistema.

Tudi o tem si mora biti sleherni Spodnještajerec na jasnem: edini faktor sile, ki stoji boljševizmu nasproti, je nemški narod s svojo vojsko. Kdor ljubi svojo domovino in komur je pri srcu usoda žensk in otrok, more in mora poznati samo eno misel: brezobzirni boj proti boljševizmu z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Ta boj se mora vojevati čim uspešneje. Nikdo se ne more izogibati. Grozeči nevarnosti je treba gledati jasno in odkrito v obraz. Ne more biti tudi nikakega straho-

petnega postajanja ob strani, kajti nikdo se ne more odtegniti silovitosti dogodkov. Kdor postane slab, bo padel. Kdor pa ostane močan tudi v najtežjih situacijah, bo končno zmagal.

Četudi stoji ob tej četrti obletnici sovražnik ob meji, smo le trdno prepričani, da bo nekega dne zavržen, kajti Nemčije ne sprayi nikdo na kolena in Nemčija bo izvojevala dokončno zmago. In usoda naše lepe, prekrasne Spodnje Štajerske, ki je bila po triindvajsetletni prekinitvi aprila 1941 zopet združena z usodo Velike Nemčije, bo z isto povezana tudi za vse bodoče čase.

Tako praznujemo v trdi in odločni pripravljenosti za obrambo četrto obletnico osvoboditve Spodnje Štajerske. Ne vemo, kaj nam bodo prinesli prihodnji dnevi in tedni. Zavedamo se pa, da je procvit te dežele možen samo skupno z zmagovito Nemčijo in da je tedaj dolžnost slehernega prebivalca Spodnje Štajerske, vpostaviti za ta boj vse svoje sile. Naj pride, karkoli hoče! Stvar Nemčije je v tej vojni edino pravična. Nikdar ne bomo kapitalizirali, temveč z vsemi razpoložljivimi sredstvi se bomo borili s sovražnikom, kjerkoli se bo dalo. Trdno smo prepričani, da bo Bog to našo borbo in našo pravično stvar blagoslovil in da bo na koncu nemška zmaga.

Zakaj se bori sovjetski vojak?

Štirje vzroki sovjetskega odpora

Zakaj se sovjetski vojak bori tako zagriženo? Ako je sovjetski stroj res tako slab in ako navaden vojak sovraži boljševizem, nastane vprašanje: zakaj se bori tako zagriženo za Stalina in njegove židovske sodelavce? Zakaj ne pride k Nemcem, da bi se z njimi oprostil boljševiškega jarma. To drži sovjetskega vojaka je možno utemeljiti takole:

Navaden rdeči vojak — pa tudi častnik — nima niti najmanjšega pojma o razmerah v zapadni Evropi. Sovjetska agitacija je zelo spretno predočila vsemu moštvu, da so v tem delu Evrope že vedno vladali nemiri, upori, lakota in beda. Pripovedovali so jim nadalje, da tamkajšnji narodi pripravljajo svetovno revolucijo in da bi pomenil polom boljševizma veliko nesrečo za Rusijo. Pomisliti moramo nadalje, da se je položaj v Sovjetiji v zadnjih 25 letih vedno slabšal. Vsakdo se tam boji bodočnosti misleč: Ako je danes slabše kakor včeraj, bo jutri še slabše. In to je vzrok, da se vojskujejo za današnji režim.

Drugi vzrok sovjetskega odpora je strah pred boljševiško zmago. Meščanska vojna v Rusiji l. 1918 in 1921 je skupno z drugimi upori končala vedno s porazom protikomunistov in potem je bilo strahovanje še večje. Velik je torej strah pred nasprotnikom. Vojaki ne upajo bežati na nemško stran, ker se boje, da bi v slučaju sovjetske zmagave doživeli še hujša boljševiška preganjanja. Ta strah gre tako daleč, da se ujetniki v Nemčiji boje iznovedati svoje protiboljševiško mišljenje v bojznosti, da bi jih utegnili tovariši izdati po vojni.

Tretji vzrok je važnejši. Vedno znova namreč pripovedujejo, da so ujetniki v Nem-

Nemci v zasedenem ozemlju more deco, skrunijo žene in trpinčijo jetnike ter jih napolnijo še pomorijo. To rdeči vojaki verujejo in zato mislijo, da se borijo za življenje svojih otrok in za čast svojih žena. Obenem mislijo na muke in smrt, ako bi prišli v ujetništvo. Tako na primer prvega dne ne zavžijejo nikake hrane v bojznosti, da bi se jih zastrupilo.

Najvažnejši je četrti vzrok: sovietski teror. Za vsakim rdečim vojakom stoji komisar s samokresom v roki, za vsakim polkom pa zaporni ogenj artilerije. Strahovanje je tudi drugače prekaljeno. Ruskemu mužiku predložijo takoj pri vstopu v vojašnico vprašalno polo, na kateri mora izpolniti ne samo svoje lastne podatke, temveč tudi vse zahtevane in potrebne podatke glede svoje družine. Čim je to storjeno, mu prečitajo kazenski zakon, ki govori o usmrčitvi tistega, ki postane vojni ujetnik ali pa bi zbežal k nasprotniku. Ako njegova družina ve, da bi rad pobegnil k sovražniku, jo postrelijo, ako pa tega ni vedela, jo pošljejo za dobo petih let kot talce v koncentracijska taborišča. Vsak rdeči vojak ve, da je Finska po vojni l. 1939 in 1940 izročila vse ujetnike Sovjetiji, toda niti eden izmed teh ujetnikov se ni vrnil na svoj dom.

Najbolj se boji sovjetski vojak za svojo družino. Sovjetski vojni ujetniki so na prijazno vprašanje, zakaj se bore za Stalina in njegov boljševizem, skoraj vedno odgovarjali

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Egon Baumgartner Haupt-schriftfletter Friedrich Golob, alle in Marburg/Drau, Badgasse 8

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 18. April 1943 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugspreises

Presseregisternummer RPK 1/1017

takole: »Če me pošljejo v napad, imam upanje, da bom samo ranjen in da pridem po končani vojni gotovo domov k svoj ženi.« Preiti k Nemcem se bojim, ker bi me trpinčili in naposled umorili. Če pa pri Nemcih ni tako hudo, kakor pravite, potem se je bati, da nas Nemčija v primeru sovjetske zmage izroči rdečim krvnikom, kar pomeni gotovo smrt. Ako pa bi Nemčija zmagala, ne bi več našli doma svojih rodbin. Boljševiki bi jih medtem vse poklali. Spominjam se sledečega primera: Novembra 1941 je zavzela mala skupina nemških vojakov vas Elizabetšinka. Petnajst kozakov se je poskrilo in so se potem predali ter odšli z Nemci dalje. Maja 1942 pa je neki sovjetski vohun poročal, da so ti kozaki v službi pri nekem orožniškem poveljstvu v Taganrogu. Komaj je prišlo to poročilo na pristojno mesto, so bile vse družine teh kozakov odpeljane v koncentracijsko taborišče v Sibirijo. Zgodilo se je, da so istega leta avgusta meseca Nemci prišli v omenjeno vas in da boljševiki niso imeli časa, da bi uničili vse listine pred svojim odhodom. Te obsodbe so priobčili tudi v sovjetskih listih. Strašne so torej posledice za družine, čijih poglavar preide k sovražniku ali pa se pusti ujeti. Iz teh in takih razlogov se boje sovjetski vojniki uhajati k nam. Toda kljub vsem grožnjam je prirastek vedno večji. Kmalu bo prišel dan, ko bo svet izvedel, koliko pogumnih ruskih nacionalistov je šlo skupno z nemškim vojakom v boj proti boljševizmu, v boj za svobodo ruske domovine.

Janez z Dolenjskega.

Sovjeti spravljajo strojne naprave iz Nemčije v Sovjetijo

Velikanske izaube boljševikov

Diplomatski dopisnik lesta »Times«, ki se je vrnil po daljšem bivanju iz Sovjetije v Anglijo, je v svojih prvih člankih, ki jih je objavil o Sovjetiji med raznimi komplimenti, objavil tudi vrsto stvari, ki so vredne, da se omenijo. Tako piše med drugim, da so začeli Sovjeti v zasedenih področjih Nemčije demontirati razne strojne naprave ter jih prevvažati v Sovjetijo. »Poročali so mi, da so odposlane najboljše strojne naprave, ki so jih našli Sovjeti v Vzhodni Prusiji, v Sovjetijo.«

Na drugem mestu piše, da računa Sovjetija, da bo prišlo za obnavljevalna dela v Sovjetiji, že od vsega začetka do izročitve velikega števila nemških delavcev. V Moskvi pa razen tega resno računajo, da bo dobila Sovjetija ogromne količine nemških strojev in industrijskih produktov.

Omeniti je še nadaljnje ugotovitve: Sovjetska Unija je izubila glasom lastnih števil 13 do 14 milijonov ljudi, življenjski standard je pa nižji kakor je bil pred kakimi desetimi do petnajstimi leti. Komunistična stranka šteje kakih šest milijonov članov. Pri vsem tem je pa nastal razred boljših ljudi. Nikdar se še ni videlo toliko svetinj, redov in odklovanj. Vse najvažnejše probleme, nenašajoče se na vladne posle, sklepajo najvišji Stalinovi strankarski prijatelji. V tem je tudi vzrok, da ostanejo vsi politični sklepi tajnost in da stopajo v veljavnost iznenadoma.

□ Minister za izvrševanje boljševiških nalog v Romuniji. V nedavno na povelje Moskve sestavljeni romunski vladi Groza so polagali važnost na ministrstvo za izvršitev diktata o premirju. Kakor izgleda, to ni bilo dovolj, ker je ta minister odstopil skupno s finančnim ministrom. Novim ministrom za izvršitev premirja so imenovali komunisti Mihaja Chemelgeru, ki spada v skupino boljševiškega ministrskega predsednika Groze.

Vlada Mitič in njegovo spreobrnjenje

Kako je pobegnil belgrajski bogataš iz boljševiškega Beograda

Vlada Mitič je bil lastnik največje trgovine v Beogradu. Imenovala se je Ta-Ta. Vlada Mitič je bil zelo bogat. Na Dedinju je imel krasno opremljeno vilo. S svojo ženo in dvema hčerkama je užival najlepše družinsko življenje. V vili na Dedinju so imeli mnogokrat goste, kajti Vlada Mitič je bil v taboru tistih Srbov, ki so simpatizirali z Angleži. Simpatiziral je pa tudi s Sovjetijo, česar ni niti tajil. Kljub temu se veletrgovcu Vladi Mitiču pod vladno generala Nediča ni skrivil na glavi niti en sam las. Delal je dobre kupčije, prirejal je gostije in se gibal predvsem v tistih krogih, ki niso hoteli imeti nič skupnega z »okupatorjem«. Usoda lastnega naroda mu je bila deveta briga.

Ko so Nemci zapustili Beograd, je šel Vlado Mitič z veliko zastavo na čelu neke skupine boljševikom proti Pančevu nasproti. Godba je igrala koračnice. Nenadoma pa so začeli boljševiki to čudno deputacijo obstreljevati. Bilo je več mrtvih in ranjenih. V svoji navdušenosti so smatrali to streljanje boljševikov kot »pomoto«.

Vlada Mitič je povabil sovjetske oficirje te edinice na gostijo v svojo vilo na Dedinju.

Po obilni jedi je prišlo na mizo različno vino in žganje. Sovjetski oficirji so se zalagali, kolikor so mogli. Vlada Mitič je moral večkrat v klet. Ko je prišel zopet iz kleti, so manjkali poleg žene in obeh hčera tudi nekateri oficirji. V sosednji sobi je slišal vpitje in ječanje. Zaskrbljen mož in oče je planil v sobo. Tu se mu je nudila strašna slika. Pijani sovjetski oficirji so strgali ženi in hčerkama obleke raz teles, hoteč jih posiliti. Raztogoten Mitič je pozival oficirje z močnim glasom na odgovornost. Oficirji so pa potegnili svoje revolverje in so pričeli streljati nanj. Mitič je moral pobegniti iz hiše. Še isto noč so ga hoteli aretirati, toda beg se mu je posrečil. Po strašnih mukah je Mitič prispel s pomočjo nemške vojske v Zagreb. Tu so začudeno gledali, da je moral Mitič, velik prijatelj Angležev in Sovjetije, zbežati iz Beograda. Vsakomur je pripovedoval Mitič, kako so »ruski bratje« postopali z njim in njegovo ženo ter obema hčerkama. Končno je bil vesel, da si je rešil življenje. Po sovjetskem Beogradu nima nikakega hrepenenja več. Osvobodili so ga vsega, kar je posejaval, in sicer tako temeljito, da tega nikoli ne bo pozabil.

J. D.

„Nemški delovni sužnji“

Značilna debata v angleškem Spodnjem domu

V angleškem Spodnjem domu so imeli debato o deportaciji nemških delavcev v Sovjetsko Unijo, v kateri so poslanci in zastopniki vlade govorili z neprekosljivim cinizmom samo še o »nemških delavskih sužnjih«. Poslanec delavske stranke Stockes je stavil vladi razna vprašanja ter dejal, da so pogoji, ki jih nameravajo diktirati zavezniki nemškemu delavskemu sužnjem, tako nizkotni in sramotni, da si jih ne upajo objaviti.

Če imenuje angleški poslanec te pogoje sramotne, si ne bo težko predstavljati, kam vodijo ti načrti židovsko-plutokratskih politikov uničevanja. Ako vzamemo metode, ki jih uporabljajo sovjeti za svoje lastne sužnje, se to pravi, da bodo garali »nemški delavski sužnji« gladni pod bičem. Dodeliti jim mislijo najtežje delo, ki ga ne more izdržati nikdo dalje časa, pri tem bodo pa gladovali.

Značilno je bilo pri tem zadržanje angleškega zunanjega ministra Edena v Spodnjem domu. Ko so ga vprašali, če se bo deportiralo Nemce glasom sklepov v Jalti, se je izmikal odgovoru, ne da bi bil mogel zanikati dejstva o nameravani deportaciji nemških delavcev.

Nemški delavec se že davno zaveda, kakšne cilje zasledujejo sovražniki in mu je znano, da bi zavezniki izvedli vse svoje zamisleke, ako bi jim uspelo spraviti Nemčijo na kolena. Toda tako daleč še nismo. Nemški delavec se bo branil proti nameravanemu iztrebljenju zagrizeno z vpostavo vseh sil, da bo preprečil te satanske namene.

Anglija se noče

zameriti Sovjetiji

Bivši romunski ministrski predsednik Radescu je zbežal v Bukarešto v poslopje angleškega poslaništva, kjer so nevtralna tla, da bi se izognil aretaciji. Na neko vprašanje v tej zadevi je odgovoril v angleškem Spodnjem domu državni podtajnik Hall, da se nahaja Radescu še vedno pod zaščito angleškega poslaništva in da se vršijo v tej zadevi poga-

janja med angleško, sovjetsko in novo romunsko vlado.

Konzervativni poslanec Duncan je nadalje vprašal, kaj se naj zgodi s številnimi Romuni, ki so zbežali iz Besarabije in Severne Bukovine pred boljševizmom in jih sedaj pozivajo sovjetske oblasti na povratek. Na to vprašanje je odgovoril zunanji minister Eden, da so zapustili Romuni dotična področja brez dovoljenja sovjetskih oblasti. Ko je nato pripomnil član Spodnjega doma, da bi se v interesu človeštva moralo nekaj podvzeti v zadevi vrnitve v sovjetsko področje, je izjavil Eden, da ne uvideva, zakaj bi se angleška vlada vtikala v te zadeve. Eden pač nima čuta in smisla za človeštvo.

Kdo je Harry Truman?

Po Rooseveltovi smrti je prevzel predsedništvo Zedinjenih držav Severne Amerike njegov podpredsednik in senator Harry Shippe Truman. S tem je stopil na položaj predsednika Zedinjenih držav mož, ki je kot senator in kot podpredsednik bil vedno konkventen podpornik in zagovornik Rooseveltove zunanje in notranje politike.

Danes 61-letni Truman se je rodil na neki farmi v bližini Kansas City v Missouri. Ker je imel slab vid in ni bil sprejet v oficirsko šolo v Westpointu, je vstopil kot trgovski pomočnik v neko drogerijo, kjer je začel svojo karijero. V svetovni vojni je bil stotnik v nekem ameriškem artilerijskem polku. Po svetovni vojni je nadaljeval svojo trgovsko karijero s prodajanjem tekstilnega blaga. Ko je prišel v finančne težave, so mu priskočili na pomoč njegovi prijatelji iz demokratske stranke. Stranka ga je napravila najprej inšpektorjem cestne železnice v Missouri, pozneje sodnikom in leta 1934 je bil izvoljen članom senata. Njegovi volilci pa niso bili posebno zadovoljni z njim in le z muko je leta 1940 prejel pri volitvah ter bil zopet izvoljen. Leta 1941 je bil pooblaščen s preiskavo korupcije pri izgraditvi oboroževalne industrije, kar ga je napravilo čez noč popularnega v javnosti. Primerjali so ga s »psom čuvajem senata«.

Truman je podpiral Roosevelta tudi pri glasovanju zakona o zakanih in posojilih ter mu na ta način pomagal do vstopa v vojno.

Nov boljševiški velenapad na vzhodu

Med izlivom reke Neisse in med Oderbruchom srditi boji z močnimi sovjetskimi silami
Vojaški položaj na štajerskem obmejnem področju

Med Dravo in med Donavo so nemške čete po poročilu z dne 11. t. m. zopet vzpostavile mimogrede izgubljeno povezanost fronte. Žilavo se borečo posadko mesta Wien je sovražnik po težkih bojih stisnil na donavski prekop. V kotu Donava-March in v Beih Karpatih so bili boljševiški napadi odbiti. Med Malo Tatro in med Pommerskim zalivom so se nadaljevali boji proti Ratiboru. Trdnjava Breslau je odbijala močne sovjetske napade. — Iz poročila, ki ga je izdal Graz dne 10. aprila, je razvidno, da je sovražnik nadaljeval svoje napade v Kreisu Feldbach. Pri Kaisersbergu so bili odbiti napadi v bataljonski jakosti. Severno od Radkersburga je pritiskal sovražnik pri Klöchu. Strandnerkogel smo izgubili. Sovražnik je dosegel cesto Straden-Gleichenberg. Pri Gleichenbergu so se vrstili ves dan boji. Gleichenberg smo izgubili. V področju Heiligenkreuz je bilo zapahnjeno par sovjetskih vdorov. Zpadno od Feistritza je bil sovražnik v protinapadu zaustavljen. St. Jakob smo izgubili. Napadi na Eselstein in Fröschnitzkogel so bili odbiti. Pri Reichenau-u je pritiskal sovražnik proti zapadu.

Iz poročila z dne 12. aprila je razvidno, da

so se južno od Wiener Walda izjalovili boljševiški napadi. V Wienu so se odigrali v Donavskem prekopu srditi boji. V trikotu Donau-March je sovražnik razširil svoje moštišče proti severozapadu. Pri Breslau-u je nadaljeval sovražnik svoje poskuse prodora. Lokalni vdori so bili v trdih bojih zapahnjeni. Trdnjava Königsberg je bila po večdnevih napadih izročena boljševikom pod poveljstvom generala pehote Laschu. Deli posadke so se kljub temu srdito upirali. Vojno sodišče je generala Lascha obsodilo radi strahopetne predaje na smrt na vešalih. V Samlandu so bili odbiti sovražni sunki ob velikih izgubah za sovražnika. — Med Muro in Dravo so se po poročilu z dne 12. aprila nadaljevali srditi boji s sovjeti, ki so napadali ob jakih artilerijski podpori. Med Pöltenom in Gleichenbergom je bil položaj vzpostavljen v našo korist. Sovražnik pa je s premočjo po trdih bojih zavzel Grössing in Trautmannsdorf. Pri Murafüredu je bil odbit napad nekega sovjetskega bataljona. Trije topovi so bili pri tem uničeni. Pri Oberschallendorfu je bil odbit sovjetski napad ob velikih izgubah za sovražnika.

13. aprila je sporočilo nemško vrhovno

poveljstvo, da je izsilil sovražnik severno od Mure, v Wiener Waldu in vzhodno od St. Pöltena par vdorov, ki so pa bili zapahnjeni. V Wienu so se odigrali težki poulični boji. V kotu Donau-March ter ob reki March so preprečile naše divizije sovražnim pehotnim silam več poskusov prodora. Ob gornjem toku reke Waag in pred Breslau-om so se izjalovili sovjetski sunki. — Jugovzhodno od Luttenberga se je po poročilu z dne 12. t. m. posrečil sovražniku vdor, ki je pa bil zapahnjeno. Severozapadno od Luttenberga ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Vzhodno in južno od Feldbacha je sovražnik razširil svoj vdor. Izgubili smo naselbine Stainz, Merkenndorf, Unterhatzendorf in Oberlamm. V Kreisu Fürstenfeld je zavzel sovražnik naselbine Gersdorf, Güssing, St. Michael, Rauchwart in Oberdorf. Waldbach je bil sovražniku iztrgan. V področju Semmeringa so se vršili boji samo pri Eselsteinu.

Po poročilu z dne 14. aprila je vrgel sovražnik na jugu vzhodne fronte na obeh straneh gornjega toka reke Raab, pri Mürzzuschlagu in vzhodno od St. Pöltena nove sile v bitko. Razvili so se srditi planinski boji. Ostanek posadke v Wienu se je boril na zapadnem obrežju Donave hrabro proti boljševiški premoči. Ob fronti do Stettiner Haffa, ob Danziškem zalivu in v Kurlandu ni bilo nič posebnega. V Samlandu je napadal sovražnik z 20 strelskimi divizijami ter je kljub hrabrosti naših čet dosegel več globokih vdorov. — Jugovzhodno od Luttenberga so se izjalovili sovražni napadi. Vsled umika fronte pri Radkersburgu smo izgubili naselbine Sieldorf, Dornau, Ober- in Unterpulda. Zpadno od Oberpulda je bil zapahnjeno sovražni vdor. V področju Gleichenberga je napadal sovražnik z nezmanjšano silovitostjo. Bad Gleichenberg smo izgubili. V Kreisu Hartberg je sovražnik zopet zavzel Mönichwald, Waldbach in Wenitzell. V področju Semmeringa so se vršili boji v Eselsteinu in Klammu.

Dne 15. aprila je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so se odigrali med Dravo in Donavo težki obrambni boji. Zpadno od reke March so bili odbiti težki sovražni napadi, ki so bili deloma tudi zaustavljeni. Breslau je odbil tudi 14. t. m. močne sovražne napade. Med izlivom reke Neisse in Oderbruchom je sovražnik izvedel številne napade ob močni oklopniški podpori, zlasti zpadno od Küstrina. Boljševiki so bili odbiti ob izgubi skoraj 100 oklopnikov. Artilerija je učinkovito razbijala sovjetske priprave. Na fronti v Samlandu je bil boljševik zavržen več kilometrov proti vzhodu. Naše severno krilo pa je sovražnik po težkih bojih potisnil nazaj. — Med Friedaumu in Radkersburgom ni bilo po poročilu z dne 14. t. m. posebnih bojev. Mostišče Radkersburg je odbilo več sovražnih sunkov. Osem sovjetskih oklopnikov je bilo pri Weichselbaumu zavrženih v Unterpulda. Pri Feldbachu in Maglandu so boljševiki razširili svoj vdor proti severu. Težišče bojev je bilo v Kreisu Fürstenfeld. Sovražnik je zavzel Neusiedel, Rohr, Bocksdorf, Stegersbach in Ollersdorf. Vdorni prostor je bil zapahnjeno. Izgubili smo tudi Kitzladen in Strallegg. — Iz poročila, ki ga je izdal Graz 15. t. m., izhaja, da so južno od Luttenberga napadali ruski in bolgarski oddeli v področju Kaisersberg z nezmanjšano silovitostjo. Napadi so bili odbiti. V večernih urah 14. aprila so vdrti boljševiki v civilu in nemških uniformah skozi kanalski sistem

Roosevelt nenadoma umrl

Konec eksponenta židovske vefinince — Senator Harry Truman njegov naslednik — Ameriška politika ostane nespremenjena

Pretekli petek je prispela iz Amerike vest, da je prezident Franklin Delano Roosevelt četrti popoldar nenadoma umrl na svojem posestvu v Warm Springs (Georgia) na posledicah možganske krvavitve. Umril je politik in državnik, ki je s svojo vojno pripravo ne samo svojemu narodu, temveč tudi vsemu ostalemu svetu mnogo gorja in bade. Roosevelt se ni počutil kot Amerikaneec, bil je zapupnik tiste plutokratske klike, ki obvladuje v zedinjenih državah vsa področja javnega življenja. Pokojni prezident je bil po vsej pravici imenovan eksponentom mednarodnega židovskega vefinancnega sveta. Četrtilič izvoljeni Roosevelt je bil mimo tega zagovornik ideje o neomejenem ameriškem dolarškem imperijalizmu. Ves svet je čutil agresivnost tega državnika, ki se v izvajanju svojih načrtov ni ustrašil niti izpodirivanja svojih zaveznikov, predvsem pa Velike Britanije. Roosevelt, rojen 30. januarja 1882 v Hyde Parku v državi New York, je bil 31. prezident Zedinjenih držav Severne Amerike.

Roosevelt je bil spočetka advokat. Vsled svojih velikih zvez s prostozidarji ali frama-soni je prišel kmalu v politično življenje. Že l. 1913 je bil pod Wilsonom državni podtajnik za mornariške zadeve. Znan je bil tudi po tem, da je znal svoje privatne kupčije dobro povezati z državnimi posli. Leta 1921 je težko zbolel ter je moral opustiti politično delovanje. Leta 1928 je postal guverner

države New York in s tem je dosegel odskočno desko za prezidentstvo. Leta 1933 je bil izvoljen prezidentom in je bil nato še trikrat postavljen na najvišje mesto v Zedinjenih državah.

Kot prezident je skušal Roosevelt najprej svojo srečo v notranji in socialni ter gospodarski politiki. Ta poskus se je ponesrečil. Ker ni videl nikakega izhoda iz zagate, v katero je prišel s svojo socialno-gospodarsko reformo »New Deal«, je nenadoma obrnil pozornost Amerikancev na zunanje-politična vprašanja. Da bi odpravil brezposelnost, je začel oboroževati. Ko je l. 1939 izbruhnil nemško-poljski spor, je ostal Roosevelt spočetka izven krvave igre. Da bi osigural svojo ponovno izvolitev, je obljubil celo Amerikan-ecem, da nikdo ne bo odšel na evropska bojišča. Končno se mu je posrečilo z izzivanjem Japonske doseči vzrok za vojskovanje, s čimer je zanetil vojno svetovnega izmera. Tako je postal Roosevelt svetovni požigalec št. 1. Za Rooseveltom žaluje sedaj svetovno židovstvo, žalujejo pa tudi v Kremlju, ker je bil Roosevelt znan kot velik prijatelj boljševikov.

Rooseveltova smrt po vseh predvidevanjih ni in ne bo prinesla nikake spremembe v ameriški vojni politiki. Po ameriški ustavi je zavzel mesto Roosevelta senator Harry Truman v svojstvu podpredsednika Zedinjenih držav. Truman je takoj po Rooseveltovi smrti prisegel na ustavo ter je izjavil, da bo deloval v smislu politike pokojnega prezidenta in da se bo vojna nadaljevala na vseh frontah do uspešnega izida. Prvotno se je tudi mislilo, da bo Rooseveltova smrt uplivala na konferenco v San Franciscu. Zunanji minister Stettinius je pa izjavil, da se bo konferenca v smislu dogovora z novim prezidentom Trumanom vršila, kakor je bilo določeno, 25. aprila.

Medtem ko je razen tega vpustil Truman še ves svoj politični vpliv, da bi se dobave na podlagi zakona o zakupih in posojilih ne ustavile ob koncu vojne, je storil s tem Rooseveltu eno največjih uslug. V svoji prvi uradni izjavi, da želi nadaljevati sedanjo vojno, je neovirano povedal, da je pripravljen korakati po vojnih smernicah svojega predhodnika.

Razširjenje srdite bitke v Srednji Nemčiji

Težke sovražne izgube vsled neprestanih nemških napadov iz boka — Rastoča srditost bitke v Poruhrju

Nemške čete so po poročilu z dne 11. t. m. zavrnille Angleže pri Quackenbrücku in Bersenbrücku ter preprečile ponovne poskuse prodora. Med rekama Weser in Aller je bil sovražnik odbit, Hannover pa smo izgubili po srditih pouličnih bojih. Sovražne oklopniške sile prodirajo na obeh straneh mesta proti vzhodu. Medtem se je stopnjevala obrambna bitka v Poruhrju in v frontnem loku od izliva reke Sieg do dolinske zapore Möhne. Sovražnik je na široki fronti potisnil naše čete do Bochuma in Essena, kjer so se vršili srditi boji. Sovražnik je tudi nadaljeval svoje napade v Thüringer Waldu. Zapadno od Erfurta so se razvili srditi boji. — V Italiji je nadaljevala 8. angleška armada na široki fronti svoje napade ob jezeru Comacchio. Nemška fronta je bila potisnjena nazaj za par kilometrov. Ob Ligurski obali pa so se zrušili vsi sovražni napadi. — Bombe so padale na Leipzig in Plauen. Tudi v Berlinu so imeli izgube in škodo. Sovražnik je izgubil 40 letal.

Med rekama Ems in Weser so nemške čete po poročilu z dne 12. t. m. preprečile name-ravani sovražni prodor. Južno od Bremena so se izjalovili angleški napadi. V protinapadu je bil sovražnik zavržen pri Wildeshausenu in Wapstedtu. Med reko Aller in med Harzom je nadaljeval sovražnik na široki fronti svoje napade. Tudi v Ruhrgebietu se je nadaljevalo bojevanje z nezmanjšano silovitostjo. Amerikanci so potisnili naše divizije v odseku Unna in na obeh straneh Bochuma dalje proti reki Ruhr. V Essenu so se odigrali težki poulični boji. Ob pritisku na južni Harz so se nadaljevali boji severno

v jedro mesta Radkersburg. Mostišče Radkersburg je bilo izpraznjeno po srditih bojih, postojanke pa so bile umaknjene na zapadno obrežje Mure. Med Oberpurkla in Feldbachom so se izjalovili opetovani nočni napadi. V Kreisu Fürstenfeld je sovražnik zavzel več vasi. Med Bruckom an der Lafnitz in med Wenigzellom je sovražnik napadal proti jugu ter je zavzel pri Wenigzelli nekaj terena.

Sovražnik je po poročilu z dne 16. aprila nadaljeval svoje napade pri Müzzuschlagu in St. Pöltnu. Globlji vdori so bili zapahnjeni. St. Pölten smo izgubili. V Wenu so boljše-viki premagali naše mostišče južno od Donave. Hrabra posadka je zadrževala boljše-viški naskok od 7. aprila v težkih pouličnih bojih ter je prizadejala sovražniku velike težke izgube. Ob cesti Goeding-Austerlitz je skušal sovražnik našo fronto z močnejšimi silami prebiti, kar je pa bilo preprečeno. Tudi pri Ratiboru je bil sovražnik v protinapadih zaustavljen. V jutranjih urah 16. t. m. so pričeli boljše-viki med izlivom reke Neisse in med Oderbruchom po močnem bobnajočem ognju s svojim velenapadom. Razvili so se srditi boji na vsej fronti. V Samlandu je sovražnik napadal s premočjo. — 16. t. m. so sporočili iz Graza, da je med Friedau-om in Luttenbergom trajal močan sovražni pritisk. Severno od Kaisersberga so boljše-viki razširili svoj vdor proti zapadu. Po močni artilerijski pripravi je sovražnik napadel s pehoto in oklopniki Fürstenfeld. Mesto smo izgubili po trdih pouličnih bojih. Zapadno je bil sovražnik zaustavljen. V Kreisu Hartberg smo izgubili Rohrbach, Eichberg in Kleinschlag. Južno od Wechsela je bil izveden lastni protinapad. Močnejše ruske sile so v področju Semmeringa tekoče napadale Fröschnitz, Sattel in Eselstein.

od Thüringer Walda. Kljub nemškemu srditemu odporu je sovražnik prodiral proti vzhodu. Erfurt je odbil več koncentričnih napadov. Istotako Eisfeld, Rodach in Koburg. Pri Würzburgu je sovražnik napadal koncentrično. Tudi v Schwarzwaldu so se razvili srditi boji. Pri Grailsheimu je bil sovražnik zavržen proti severu in severozapadu. Anglo-Amerikanci so izgubili od 1. do 11. aprila 386 tankov in 50 blindiranih avtomobilov. — V Italiji se je nadaljevala obrambna bitka pri jezeru Comacchio. Sovražniku se ni posrečilo prodreti nemške fronte. — V Sremu in ob Dravi se je oživelo bojevanje. — Anglo-ameriške bombe so padale na južno in srednjo Nemčijo, zlasti na München, Nürnberg in Regensburg, po noči pa na Berlin.

Po poročilu z dne 13. t. m. so Amerikanci prodrli proti Magdeburgu ter so imeli ob opetovanih napadih občutne izgube. V Poruhrju in Bergischem Landu je vrgel sovražnik nove divizije v boj, ni pa dosegel nameravanega prodora. Težišče bojev je bilo 12. t. m. v Srednji Nemčiji. Amerikanci so s svojimi napadalnimi konicami dosegli črto Eisleben, Weissenfels in Jena. Weimar je padel v sovražne roke. — V Italiji je razširil sovražnik svoj velenapad do Imole ter je po krvavih bojih prekorčal reko Santerno. — Na sremski fronti je imel sovražnik velike izgube. Pri Osijeku je ustvaril več mostišč ob Dravi, ki so pa bila zapahnjena. — Sovražne bombe so padale na jugovzhodno Nemčijo, po noči pa na Berlin.

Iz poročila z dne 14. t. m. izhaja, da je sovražnik s slabotnejšimi silami dosegel pri Magdeburgu vzhodno obrežje reke Elbe. Prišlo je do protinapadov. Srdita borba ob rekama Ruhr in Rhein ter v Bergischem Landu se je stopnjevala. Fronte sovražnik nikjer ni prebil. V Srednji Nemčiji so Amerikanci prodrli do reke Saale pri mestu Halle

in v področje Zeitz. Amerikanci so po težkih bojih prodrli do reke Saale med Jenom in Saalfeldom. Težki boji so bili pri Bambergu, kjer je sovražnik vdrl iz vzhoda v mesto. Ojačil se je pritisk proti naši fronti med Neustadtom in Heilbronnem. Vsled neprestanih nemških napadov v bok sovražnika je bilo preprečeno nadaljnje prodiranje. — V Italiji se je obrambna bitka stopnjevala glede srditosti. Ob Ligurski obali je sovražnik dosegel globlji vdor.

Po poročilu z dne 15. t. m. so vrgli Nemci Amerikance čez reko Elbe. Ob reki Ruhr in v Bergischem Landu je sovražnik nadaljeval svoje poskuse prodora ob najjačji materialni vpostavi ter je kljub hrabremu nemškemu odporu razširil svoj vdorni prostor pri Lüdenscheidu. Medtem se je stopnjevala obrambna bitka v Srednji Nemčiji glede silovitosti in obsega. Pred Leipzgom in Chemnitzom je bil sovražnik zaustavljen. Ob levem krilu zapadne fronte je izsilil sovražnik več vdorov pri Baden-Badenu. — V Sremu so se naše čete umaknile na nove postojanke, odbijajoč tolovajske poskuse obkolitve in prodora. — Angleži so bombardirali po noči Potsdam, kjer je bil porušen starejši del mesta s spomeniki, med drugim tudi garnizijska cerkev. Bilo je mnogo človeških žrtev. Razen tega so padale bombe na Berlin.

V Holandiji so se vršili po poročilu z dne 16. t. m. težki obrambni boji, tekom katerih so Kanadčani vdrl v Groningen. Medtem se je nadaljevala bitka v Poruhrju in Bergischem Landu z nezmanjšano silovitostjo. Amerikanci so na ozkem pasu prodrli do reke Ruhr. V Srednji Nemčiji so silili Amerikanci med Bernburgom in Bitterfeldom proti severu. — V Italiji je sovražnik nadaljeval svoj velenapad, vendar so bili sovražni napadi odbiti ob velikih izgubah za sovražnika. — Na Hrvatskem so se odigrali med Savo in Dravo boji z močnim tolpami.

POLITIČNE BELEŽKE

□ **Indijski policisti v zasedenem delu Nemčije.** V Londonu pripravljajo 1000 policijskih uradnikov za vpostavo v zasedenem nemškem področju. Njihov poveljnik je polkovnik Gordon Halland, zloglasni policijski šef za preganjanje indijskih kulijev. V Ameriški civilni upravi na nemškem zasedenem ozemlju se je pa pojavil general Clay, ki je postal v Ameriki nemogoč radi svoje brutalnosti.

□ **Sovjetska znamenja jim vžigajo na čelo.** V Gotland so pribežale tri estonske žene, ki so jim vžgali Sovjeti z železom na čela sovjetski grb.

□ **Ameriška zunanja politika ostane nespremenjena.** Ameriški zunanji minister Stettinius je izjavil, da je pooblaščen po predsedniku Trumanu izjaviti, da se bo nadaljevala dosedanja zunanja politika Zedinjenih držav brez prekinitve. Dobesedno je izjavil Stettinius siedeče: „Niti kot vlada niti kot ljudstvo ne bomo postali omahljivi v dosegih ciljev, za katere je pustil Roosevelt svoje življenje. Zavedam se, da nastopam kot govornik Amerikancev, če omenim na tem mestu, da smo složni v našem sklepu, podpirati predsednika Trumana pri velikih nalogah, zmagovito zaključiti vojno ter vpostaviti trajen mir. Priprave za konferenco v San Franciscu se nadaljujejo načrtno. Konferenca se bo začela, kakor zamišljeno, dne 25. aprila.“

□ **Prvi uradni akt prezidenta Trumana** bo podpis zakona o zakupih in posojilih, ki ga je kongres nedavno podaljšal. Pri tem je omeniti, da je Truman kot predsednik senata veliko doprinesel, da je prišlo svoječasno do sprejema tega zakona in odklonitve dodatnih predlogov.

□ **Witos je izginil.** Vodja bivše poljske kmetijske stranke, Witos, ki je bil večkrat predsednik vlade in je ostal ves čas poljske vojne v do-

movini, je bil te dni aretiran po sovjetski tajni policiji in ni več sledu o njem.

□ **Žalostna usoda baltskih beguncev.** Strašno iznenadenje so doživeli nekateri baltski begunci, ki so se dali pregovoriti za povratek v domovino preko Svedske. Sovjetske oblasti so jim odvzele najprej vso imovino. Nato so odvojili moške od žensk in otrok. Moške so spravili na prisilno delo v Sibirijo, ženske in otroke pa v južni del Sovjetije.

Braniti je vsako mesto in vsako vas

Povelje Reichsführerja-44

Reichsführer-44 Heinrich Himmler je izdal sledeče povelje:

Sovražnik poskuša potom zapelejevanja povzročati predajo nemških mest. S pomočjo naprej vdrlih izvidniških oklopnikov plaši prebivalstvo z grožnjami rekoč, da bodo mesta zdrobljena z oklopniki in artilerijo, če se ne bi predala. Tudi ta sovražna zvijača bo zgrešila svoj namen. Nobeno nemško mesto se ne bo proglasilo odprtim mestom. Vsaka vas in vsako mesto se bo branilo in držalo z vsemi sredstvi. Vsak za obrambo kraja odgovoren Nемец, ki se pregreši zoper to samo ob sebi umevno nacionalno dolžnost, izgubi čast in življenje.

VINOGRAĐNISKI IN SADIJARSKI KOTICEK

Vrtna jagode

Jagode so zaradi zgodnosti sadu zelo priljubljeno okrepilo. Po naših krajih se mnogo goje; svojčas so jih celo izvažali. Posebej naj priporočim našim gospodinjstvom tudi naravno jagodove marmelade, ki je izvrstna!

Jagode uspevajo najbolje na težki, redilni zemlji, ki ima v sebi tudi dovolj apna in humusa, zahtevajo pa tudi sončno lego. V senci vzrasele sad je voden. V peščenih zemljah ostane zaradi pomanjkanja talne vlage sad droban. Jagode rabijo torej mnogo hranilnih snovi, močno zagnojeno zemljo, ki jo v nekaj letih izčrpajo tako, da nato rastlina oslabi in usahne.

Najobilnejši pridelek vržejo jagode v drugem in tretjem letu. Pri jagodnih kulturah moramo paziti tudi na možke rastline za opravevanje, ker sicer lahko pridelek celo izostane. Pridelek navadno že močno pomanjkuje od četrtega leta dalje. Prostor, kjer so bile jagode doslej, uporabimo za drugo povrtnino. Najprimernejši čas za saditev jagod je avgust. Razmnožujemo jih z zarodki (brsti), ki v juliju mesecu obilno poganjajo iz predletnih rastlin na dolgih motvozastih pritlikah (živicah); ti brsti se kmalu ukoreninijo, olistajo in razvijejo v samostojne nove rastline. Ponoči in o deževnem vremenu vise beli cveti navzdol, a o lepem vremenu pa stoje pokoncu. Po oplodjenju se cvetišče debeli in postaja mesnato in sočno. Omesenelo cvetišče tvori z vsajenimi plodiščji (orešči) pajagodo, torej nepravilni plod, ki spada k birnim plodovom.

Kakor se druge kulturne rastline, tako na-

padajo tudi jagode razni zajedavci iz rastlinskega in živalskega rodu. Tako objedajo korenine jagod ogrci in ličinke raznih hroščev, posebno pa ličinke štrigova (*Otiorrhynchus sulcatus* Fb.); tudi gosencice poljskih vešč jim ne prizanašajo, poleg njih pa se masti z njimi tudi mramor. Mnogoštevilni so zajedavci na nadzemnih delih jagodne rastline.

Zrele plodove napadajo ječ, poljski polž, izmed stonog posebno 14 do 18 mm dolga pikčasta stonoga, grahove sovke, hrošč, rličkarji in tekači; zlasti je požrešen dlakasti krešič (*Harpalus pubescens* Müll.), ki ga lovimo v lonce, postavljene do roba v zemljo, a tretjino lonca napolnimo z vodo, pomešano s petrolejem.

Na listih in mladiceh pa nastajajo tudi raznolike tvorbe v vseh mogočih barvah in barvnih niansah, ki jih povzročajo razne glivice, prodvsem palež (*Peronospora fragariae*).

Škodljivcev iz živalskega rodu se najuspešneje ubranimo, če pazimo na snago gredic in če gnojimo jagodam s kalijevim in fosfatnim gnojilom; zatiramo jih pa s pobiranjem in pa z različnimi mrčesomori (nikotinsko škopilo, bordoška ali burgundska brozga, žveplenoapnena brozga, švajnfurtsko zelenilo i dr.). Arzenikove vabe pripravimo tako, da zgnemo v ¼ do 1 l vode 1,5 kg pšeničnih otrobov in 65 g švajnfurtskega zelenila ter potrosimo zmes med jagodne rastline. Zajedavce iz rastlinskega rodu pa preprečujemo, posebno palež in smod, poleg škropljenja z bordoško brozgo še tudi z 0,15%no raztopino žveplene kalcija.

Čreslovine ali tanina pa je razmeroma mnogo več v vsakem prirodnem vinu, kar je odvisno tudi od načina obdelave grozdja. Znano je, da dobimo trpkost, kosmato, zagatno vino, ako pustimo drozgo daljši čas v kadi, kakor pri napravi črnine. Čreslovine ali tanina je razmeroma največ v vinu, ki je dolgo ležalo na tropinah, ker jo ob vretju mošt izvleče iz pecljev, mekin in pečk, zlasti radi višje temperature in razvijajočega se alkohola. Preveč čreslovine pride v vino tudi od novih, nezadostno ovinjenih sodov, ali tudi samo od posameznih novih dog.

Železova spojina, imenovana železov oksid, je v vinu brezbarvna raztopina in se na zraku po sprejetju kisika izpremeni v železov oksid (železov tanat), ki se pojavlja kot črnilo in tvori neraztopno črno oborino, a se v bolj kislem vinu spet nekako raztoplja.

Kako počrnenje preprečimo? — Ko vemo, zakaj vino počrni, nam je jasno, kako to vinski napako uspešno preprečimo. Železo v vsaki obliki in spojinah proč od grozdja, mošta in vina! Pri premalo kislih grozdjih vrstah in pri premalo kislih letnikih skrbimo, da ohranimo v vinu čim več naravne kisline! Torej po prenehanju burnega vrenja ne smemo v takih slučajih mešati drož, mlado vino pa pretočimo bolj rano in ga žvepljamo, da na ta način prehitro razpadanje kislin preprečimo. Plehko vino mešajmo z bolj rezkim! Z naglo obdelavo grozdja in s hitrim prešanjem drozge dosežemo bolj mila, gladka, nezagatna vina, tedaj vina z manj čreslovine, rabiti pa smemo le pravilno in temeljito ovinjene sode za mošt in mlado vino, zlasti pa za starino. Vse železne dele pri prešju, v sodu in drugi vinski posodi, s katerimi pridejo drozga, mošt in vino lahko v dotiko, prevlečimo s prvovrstnim emailovim lakom, odnosno s parafinom! Za hriganec s slatino, ki vsebuje železove spojine — na etiketi najdeš podatke o kemični analizi kisle vode — pa uporabljajmo samo dovolj rezka vina!

Kako počrnenje zdravimo? — Včasih že zadostuje, ako počrnelo vino zmešamo z bolj kislim vinom — seve, nikoli pa ne s cikastim ali octastim — ali s takim, ki smo mu dodali največ do 50 gramov čiste citronove ali vinske kisline na 1 hl. Treba je poskušati v malem, da se prepričamo o primernosti in učinkovitosti takega okisanja. Drugače pa vino pretočimo s temeljitim prežračenjem v nekoliko žveplan sod, n. pr. skozi razpršilnik ali čez čisto brezovo metlico ali skozi leseno rešetko, to pa zato, da vino pokaže svoje »pravo barvo«, da počrni, da je reakcija (učinek) popolna. Nato počrnelo vino čistimo z želatino, uporabivši je 10—15 gramov na 1 hl, pri čemer se črna oborina s čistilom izloči na dno sode. Približno teden dni pred čiščenjem pa dodamo vinu po potrebi kakih 8 gramov tanina na 1 hl; če je dotično vino precej trko, zagotno, ni treba toliko tanina ali sploh nič, ker ga je morda že itak dovolj ali celo preveč.

Zdaj pa tudi vemo, zakaj baš boljše vina, ako jih mešamo s slatino, prav rada in naglo počrne, dočim slabša, bolj kislina vina prenašajo več mineralne vode. Pri uporabi s datice, ki je samo z ogljikovim dvokisom umetno prepojena čista voda in ne vsebuje nikakih železovih spojin niti vobče nikakih železo vsebujočih mineralnih snovi, se počrnenje ne pojavlja. Vse skupaj pa ne dokazuje niti nepristnosti niti pristnosti vina. A. Z.

GOSPODARSTVO

Poseganje države v gospodarstvo

Podržavljenje kake važne industrije, rudarstva, elektran ali transportnih sredstev predstavlja zahtevo, ki se pojavlja skoraj v vsakem socialnem reformnem načrtu na zapadu Evrope in seveda tudi v Angliji. Pistaši teh zahtev so mnenja, da je prehod privatnih obratov v državne roke edina pravilna rešitev za premostitev težav pri dobrih kapitala. To mnenje pa ne uvideva, da so možna državna podjetja tudi v okviru tistega pridobitnega kapitalizma. Stalno premagovanje pridobitnega kapitalizma je odvisno veliko bolj od politične volje nacionalnih dogodkov kakor od kakih drugih institucij.

V okviru kapitalističnega družabnega reda lahko nastanejo državna podjetja iz različnih razlogov. Gre lahko za naloge, ki so za privatne interese prevelike, pojavijo se pa tudi težnje, da stoji na mestu privatnega državnega monopola. K vsemu temu se lahko pridruži še potreba, da gre za zaščito države.

Če se vodijo taki državni obrati kot »čista trgovska podjetja«, ne spremeni to v pridobitni kapitalistični strukturi gospodarstva nič. Država je sicer deležna na produkciji, ni pa postala nikakšen odločujoč produkcijski faktor.

Prvi korak bi bil dosežen v tej smeri pri zadržanju privatno gospodarske strukture, če bi se državi omogočilo vplivati na stanje naročil. V takih primerih moderne delovne zaposlitvene politike odmeri država obseg, tempo in čas izdajanja naročil ter nastopa kot naročnik v rezervi, ako primanjkuje privatne podjetnosti. Država predstavlja torej nekakšen rezervar zaposlitvenih možnosti, ki so na razpolago v stiski.

Iz teh čistih rezervnih pozicij se razvije nato stremljenje, skrbeti od strani države za to, da sploh ne pride do kriz in potreb. Država prevzame skrb za nadzorovanje kreditne politike in ravnotežja v zunanjem gospodarstvu.

Če posega država v produkcijsko gospodarstvo, se lahko reče, da je podjetniško gospodarstvo prešlo v dirigirano. To zajame lahko samo gotove gospodarske panoge, razvije se pa lahko čez celotno gospodarstvo.

Pomen države kot produkcijski faktor se

UMNI KMETOVALEC

Počrnenje vina

Vino na zraku, torej v časi ali po rednem pretakanju v sodu, pa tudi v načelem, nezapolnjenem sodu pod gotovimi pogoji bolj ali manj potemni. Prvotno je tako vino modrikastočrno, pozneje včasih še bolj počrni, kakor da bi mu prillila črnina, in je čisto malo grenko. Plehka, tedaj malo kislina, trpka ali zagatna bela, še bolj pa črna vina kaj lahko počrne. Slične pojave opazamo tudi drugod. Slatina, vsebujoča železove spojine, povzroči takoj počrnenje plehkega, a tudi bolj kislega vina, tuja barva včasih kar izgine in pijača dobi spet naravno barvo. Preceži jabolko ali hruško z železnim ali celo nečednim, zarjavlim rezilom, tedaj opaziš na sežni ploškvi krljha modrikastočrne lise, ki se tem prej in jačje pokažejo, čim trpkejši je sad, čim več čreslovine ali tanina vsebuje, kakor n. pr. kaka moštnica ali tepka.

Kaj povzroča počrnenje? — Izvestne spojine železa in čreslovine ali tanina tvorijo ob navzočnosti zraka — kisika — črnilo, prej in več v plehkem in zagatnem ko v kislem in gladkem vinu. — V vsakem pristnem vinu je že od narave nekaj železa, a tako malo ga je, da tu prav za prav ne pride v poštev. Pač pa se vtihotapi v vino lahko več železa po naši krivdi. Znane rdeče in rjavkaste vno-gradske zemlje vsebujejo precej železovih spojin, ki pridejo v mošt, odnosno v vino z oblatenim, umazanim grozdem. Grozdje, drozga in mošt ter pozneje vino se navlačejo železa, ako uporabljamo pri obdelavi grozdja železno orodje, preše z železnimi krnicami in drugimi deli, ki niso z dobim emailovim lakom prevlečeni ali so celo rjavi. Železne vijake, morda celo žrebce v sodu itd., ki niso zaliti s parafinom, da se železo v vinu nekako topi in da polagoma prehaja vani. Železna rja se osobito naglo topi.

lahko določi tudi na drugem področju. V vseh vojskujočih državah določa smer gospodarstva država, ki je največji naročnik. Pri tem gre več ali manj za popolen monopol kupca.

Država kot merodajen veleodjemalec, ki s svojimi odloki urejuje pogoje, pod katerimi se izvršujejo njena naročila, je otrok vojne. Kaj se bo zgodilo po vojni? Brezdvomno se država ne bo bavila z dnevnimi hišno-gospodinjstvi problemi glede nakupa, brezdvomno bo pa nastopala kot nositelj odgovornosti za zaposlitev. Obnovitev prometnega gospodarstva, gradnja milijonskih stanovanj itd., vse to bo zahtevalo državne odloke, program državnih naročil bo pa večji kakor v vojnem času.

MALE VESTI

Letalski napad na mesto Marburg

Dne 12. aprila v opoldanskih urah je vrglo več hitrih bojnih letal razdiralne in zažigalne bombe na mesto Marburg. Zažigalne bombe so padle na prostem ter niso povzročile požarov. Razdiralne bombe so pa povzročile škodo na hišah, predvsem na področju Poberscherstraße, Hnilitzkastraße, posebno pa v Benzgasse. Posamezne bombe so padle tudi na področje Hinter den drei Teichen. Po došedanjih ugotovitvah je zahteval napad dve žrtvi. Nadaljnje štiri osebe so zasute, pet jih je bilo ranjenih.

Prebivalstvo se poziva, da se pri letalskih alarmih hitro poda v zaklonišča. Radi bližine fronte ni vedno možno opaziti približevanje letal že dolgo pred njihovim doletom. Opozarja se posebno, da morajo ostati slej kakor prej pri malih alarmih vsi obrati pri svojem delu, istotako se nadaljuje ves promet.

Mesto Marburg je preletelo sovražno letalo tudi v noči od 11. na 12. april. Vrglo je dve bombi, ki sta padli na področju Melbing, ne da bi povročili nadaljnjo škodo. Računati je z možnostjo, da bodo mesto preletela še večkrat posamezna letala ter metala bombe na vsako razsvetljavo, ki jo bodo opazila. Iz tega razloga je dolžnost vseh, da so zatemnite v največjem redu.

* **Poslovitev od Bataillonsführerja Ordelta.** V Marburgu so se na dostojen način poslovili od Bataillonsführerja I. bataljona Wehrmannschaftsregiment Untersteiermark Pg. Emil Ordelta, ki je postal žrtev tragične nesreče. Pri tem so bili navzoči razen zastopnika organizacije Steirischer Heimatbund, države in oborožene sile tudi njegovi številni prijatelji. Na krsti se je nahajala nemška vojna zastava, častno stražo je tvorilo vojaštvo Volksturme. Sobojnik pokojnika je nosil odklovanja, ki si jih je zaslužil tekom svoje bojniške dobe. Kreisführer Strobl je izrazil soprogi pokojnega sožalje v imenu urada Bundesführung organizacije Steirischer Heimatbund ter se v globokih besedah poslovil od zaslužnega pokojnika.

* **Poslovitev v Trifailu.** V Trifailu so položili k večnemu počitku Augusta Gorschek-a ter Franza Ranzinger-ja, ki sta bila zaposlena nad trideset let pri tvrdki E. V. Süd in sta postala žrtvi letalskega napada.

* **Smrt zaslužnega generala.** Dne 28. marca je preminul Feldmarschalleutnant i. R. Franz Rimpl v. Rosenburg na svojem posestvu Samoscheg in Margareten pri Peitau vsled srčnega kapla. Poslovitev je bila na pokopališču Margareten. Razen številnega občinstva se je udeležil pogreba tudi Kreisführer Bauer, Hauptmann der Gendarmerie Otto Altziebler ter zastopnik Ortsgruppe. Kreisführer je sporočil pozdrave Gauleiterja ter se poslovil v izbranih besedah od zaslužnega vojskovodje. Pokojnik se je rodil dne 4. avgusta 1867 v Weelinu na Moravskem kot sin državnega uradnika. S 14 leti je prišel v vojno akademijo v Hainburg in pozneje v vojno šolo v Wien. Leta 1896 je bil postavljen v generalni štab. Med prvo svetovno vojno se je

bojeval kot Oberst in šef generalnega štaba XI. kora na vzhodni fronti. V celoti se je udeležil 92 bitk ter bil trikrat ranjen. Leta 1916 je zavezal Lemberg. Feldmarschalleutnant Rimpl je bil imetelj številnih visokih redov in odklovanj. Po svetovni vojni se je podal na svoje posestvo. Ob 60-letnici vojaške službe mu je Führer osebno čestital.

* **Ljudsko gibanje v Marburgu.** V prvi polovici meseca aprila je bilo Standesamtu prijavljenih: 41 rojstev (zadnjič 49), od teh 16 dečkov (zadnjič 25) in 25 deklic (zadnjič 24), dalje 86 smrtnih slučajev (zadnjič 95), od teh 53 moških (zadnjič 51) in 33 žensk (zadnjič 44). — Na Standesamtu sklenjenih porok je bilo 9 (zadnjič 14) parov.

* **Gibanje po mestu Marburg v nočnem času.** Počeni s 13. aprilom je v Marburgu prepovedano vsako gibanje po mestnih ulicah in cestah v času med 21. in 5. uro. Kdor ima v tem nočnem času važne poti poklicnega značaja mora biti v posesti nalašč v to svrhu izdanega dovoljenja policijskega ravnateljstva. Vojaške patrrole imajo navodila za najstrožje nastopanje proti morebitnim prestopnikom. Kdor na klic ne bi obstal, se izpostavi nevarnosti ustrelitve.

* **Dohodi v letalska zaklonišča naj bodo dostopni.** Hišna vrata, vrtna vrata ter vhodi v letalska zaklonišča privatnih in javnih poslopij naj bodo po dnevu odprta, po noči jih je pa odpreti čim je podan znak letalskega alarma. To omogoča pri iznenadni letalski nevarnosti, da se ljudje, ki se nahajajo na ulicah in cestah lahko podajo takoj na varno, kjer najdejo kritje. Kakor znano, lahko nastopi nevarnost bombnih napadov tako iznenadoma, da mimoideci nimajo več kakor par sekund časa in to jim omogoča edino skočiti v prvo najbližjo hišo. Pomisliti je, da lahko pride vsak človek nekoč v slični nevarni položaj in da mu odprta vrata lahko rešijo življenje. Zaklenjena vrata lahko povzročijo položaj, da zaščito iskajoči ljudje zamudijo kako sekundo, kar jih stane življenje.

* **Izkoriščajte kleti porušenih hiš za letalsko zaščito.** V mnogih po bombah poškodovanih hišah se nahajajo še dobro ohranjene kleti, ki se jih lahko preuredi v letalska zaklonišča. Po morebitnih letalskih napadih se ne sme pozabiti pogledati, če ni tako zasilno zaklonišče morebiti zasipano ali porušeno.

* **Zasilni izhodi iz zaklonišč.** Prebiti izhodi in zasilni izhodi se morajo vedno prekontrolirati in izboljšati. Rešilne poti je urediti tako, da so varne pred ruševinami. Po vsakem letalskem napadu je pregledati zidne predore, zasilne izhode in reševalne poti. Letalsko-zaščitni funkcionarji se morajo brigati razen za kletne prostore, izhode in reševalne poti v lastnih hišah tudi za iste ureditve v sosednjih hišah. Letalska zaklonišča ter poti, ki vodijo do istih se mora vedno označiti. To olajša najdbo zaklonišč v temi in tistim, ki ne poznajo razmer. Izkušnje so pokazale, da so različna znamenja o nahajališču zaklonišč in reševalnih poti omogočila zasutim hitrejšo pomoč in rešitev.

* **Zavarovanje stropov v letalskih zakloniščih.** Stropi v letalskih zakloniščih so navadno podprti z lesenimi stebri. Ker se tekom časa les lahko poruši, kar zrahlja opore in bi v slučaju pretresa iste ne mogle izvršiti svojih nalog, jih je vedno prekontrolirati in popraviati. Opore stropov morajo biti tako trdne, da vzdržijo strop tudi tedaj, če so se zrušili deli stranskih kletnih zidov, ali pa če se za trenutek dvigne strop.

* **Arbeitsbuchkarte za učence in učenke v vojni vpostavi.** V delovni vpostavi se nahajajoči dijaki, učenci in učenke visokih šol, strokovnih in poklicnih šol ter izobraževalnih šol so poverženi določilom odredbe o delavskih knjigah, če stojijo v delovno pravnem razmerju. Generalni pooblaščenec za delovno vpostavo je določil, da morajo imeti v delovni vpostavi načelno Arbeitsbuchersatzkarte z velikim „K“ na njeni glavi.

* **Prejemniki rent zavoda Zusatzversorgungsanstalt,** ki so menjali svoje stanovanje, ne da bi jim uspelo o tem obvestiti došedanj izplačilni urad, naj stopijo v stik z izplačilnim uradom pošte svojega sedanjega bivališča s predložitvijo odloka in izkaznice o renti.

* **Preskrbovanje živil za preseljence.** Problemi preskrbovanja živil za preseljence iz po bombah ogroženih področij so se povečali še posebno zaradi izpostavitve gotovih področij radi

vojnih dogodkov. K temu poroča Reichsnährstand, da je reševati ta problem za vse prizadeje sonarodnjake v okviru pravičnega reda in stvarnosti po obstoječem obročnem sistemu. Trdote, ki nastanejo radi nestalnega življenja vsakega posameznika, je izravnati potom ustrezljivega postopanja z vsakim posebnim slučajem, ne da bi se postopalo ozkogradno z dodeljevanjem kart. Preseljenci ne smejo doživeti dneva, da se ne bi skrbelo za njihovo prehrano. Njihova oskrba se pa mora z isto umevnostjo gibati strogo v mejah predpisanih kart. Preseljenec torej lahko kupi samo na podlagi dodeljenih mu kart hrano po gostilnah. Vsako neupoštevanje teh predpisov bi vodilo do obremenitve naših oskrbovalnih bilanc.

* **Kaj stane pralni prašek?** Reichskommissar za določanje cen je odredil, da je cena za v odprtem stanju prodan pralni prašek ista kakor v paketih. Najvišja cena za potrošnika znaša za količino normalnega paketa 20 za količino dvojne pa 38 Rpf.

* **Preluknanje Reise- in Gaststättenmark.** Od merodajne strani poročajo, da se odslej ne bo več preluknalo del Reise-, Gaststätten- in Lebensmittelkart. To se pravi, da bodo prehranjevalni uradi odslej izdajali preluknane in nepreluknane Reise-, Gaststätten- in Lebensmittelkarte.

* **20. april je delavnik.** Z ozirom na vojne potrebe se bo dne 20. aprila delalo pri vseh državnih uradih, občinah in ostalih korporacijah, zavodih in sodiščih kakor ob navadnih delavnikih.

* **Ukrepi poštnih hranilnice.** Poštno-hranilniška služba je v svojem bistvu po frontnih dogodkih neprizadeta. Preložiti se je pa moralo gotova dela na poštne urade, ki so spadala doslej v krog poštne hranilniškega urada Wien in sicer: 1. Zamenjavo izrabljenih poštne hranilnih knjižic. 2. Izplačila vlog od več kakor 100 do 1000 RM, v nujnih izjemnih primerih tudi večje vsote, ki se izplačujejo proti povračilnemu listku brez odpovedi. Pri tem se morajo stranke izkazati. 3. Oddaja novih povračilnih listkov. Stranke se naj obrnejo v vseh zadevah na svoje najbližnje poštne urade. Nakazila iz poštne-čkovnih računov na poštne hranilniške urad v svrhu dobropisa na poštne-hranilniške račune so za enkrat neizvedljiva. Ravnotako se trenutno ne more upoštevati pri poštni hranilnici Wien shranjenih poštne hranilniških pooblastil.

* **Poštni promet na področju Gaua Steiermark.** Prebivalstvo marsikje misli, da je poštni promet v okviru našega Gaua vsled vojnih dogodkov ustavljen ali pa omejen. To ne drži. Poštne ravnateljstvo v Grazu objavlja, da trenutno ni poštnega prometa v okraje Oberwart, Hartberg, Radkersburg, Mureck in Feidbach. V ostalih Kreisis je pa poštni promet v redu, v kolikor so transportne možnosti na razpolago. Železniške ovire se izražajo seveda tudi v poštenem prometu. V Grazu dostavljajo pošto dnevno, v kolikor razpolagajo z osebjem, in sicer pismensko, medtem ko se vrši dostava paketov po dohodu istih po dva do trikrat tedensko. Bližnje informacije izdajajo poštni uradi.

* **Poštno-čkovna služba poštne hranilnega urada Wien** je do nadaljnjega prekinjena. Podvzeti so koraki, da se čimprej obnovi. Lastnike čkovnih računov se naproša, da za enkrat ne vršijo nikakih nakazil. Pri tem se pa naglašja, da opravljajo v nasprotju s tem poštni uradi poštne hranilne službo nemoteno naprej.

* **Poostrena omejitev sprejemanja poštnih paketov.** Radi težav s prevozom, so omejili še v večjem obsegu sprejemanje poštnih paketov za področja Reicha, v katero so se še odpremal paketi, v kolikor ne bodo sledile še večje omejitve. Podrobnejša obvestila se izvejo pri poštnih uradih.

* **Denarni promet se nadaljuje.** Kakor poroča Reichsbankstelle Graz, se nadaljuje bančni plačilni promet. Tudi oskrba z denarnimi sredstvi je osigurana in ni prišlo pri tem še do nikakih tesnob. Razvoj bančnih poslov se razvija gladko, tudi če se vlečejo nakazila vsled težav v poštenem prometu.

* **Tri mesece zopora za zakonsko nezvestobo** je dobila neka zakonska žena v Detmoldu, ker je imela v času, ko je bil njen mož na fronti, intimne odnose z nekim drugim moškim.

* **Velikanski vihar v Ameriki.** V državi Oklahoma v Zedinjenih državah je divjala burja, ki je upostošila ducate hiš in mest.

TO IN ONO

April in aprilsko vreme

Nobeden vseh dvanajstih mesecev v letu ni vremensko tako na splošno razvpit, kakor je baš mesec april. Zloglasnost aprilskega vremena gre zelo daleč, da se označuje posebno nestalnost vremena tudi v katerem drugem mesecu s splošno znano prislovico, češ: »to je pravo aprilsko vreme.« Iz tega bi se dalo domnevati, da je bila izrazita nestalnost vremena svojčas omejena le na mesec april, da pa se je nagla spremenljivost vremena sčasoma prenesla tudi na druge mesece, da imamo torej — razen izrazitih par mesecev v zimi — skozi celo leto — april. Aprilsko vreme si v glavnem predstavljamo tako: povprečno deževen mesec, dnevno kar po večkrat spremenljiv, iz vedrega v deževno, iz jasnega v oblačno, iz mirnega v vetrovno (ali celo v viharno), in pomladno toplega v hladno (ali celo zimsko mrzlo), iz sredepomladnega povratek v zakasnelo zimsko vreme.

Kdor pa se ne zanaša več na zastarele sodbe o stalnosti oblike naše zemlje in ne veruje več v staro bajko, da mora biti na zemlji še prav vse tako kakor je bilo od časa vstvarjenja dalje in je dovzeten za nauk o večnem krogotoku življenja in tudi sam zasleduje vidne znake sprememb v naravi, ta je že lahko sam opazil, da tudi v mesecem aprilom glede vremena že precej časa ni več tako, kakor je bilo recimo še pred pol stoletjem. Kar nič več noče slišati, da mora biti april vsako leto redno, pretežno deževen mesec, sploh pa vremensko najbolj »muhasti« mesec v letu. Niti noče biti več na razpalogo aprilovim norčijam. Kdor zasleduje kroniko našega vremena zadnje dobe, bo lahko ugotovil, kako se od vseh mesecev posebno april leto za letom sam reformira ali preoblikuje nestalnostni nekaj vse bolj stalnega kot so to drugi njegovi tovariši v letu. Imeli smo tudi še vse preveč suhe aprile, pa tudi take, ki so prevračali velike dele zemlje na znotraj in zunaj in ki so kot visoko zračni vrtnici upustoževali cele naselbine in pragozde. Kratkotoma: april se je izkazal tudi kot velik puntar v pomladnem času.

Še nikdar pa odkar ta svet stoji, še ni bilo toliko povoda biti več ko radoveden na vprašanje, kako se bo april izkazal v prvem času po končani vojni, ko pride celo ozračje do izravnavanja ogromnih motenj povzročeni iz učinkov najstrašnejše svetovne vojne.

* **Agencija Reuter nameravajo modernizirati.** Tako poročilo je prinesel švedski list „Morgen Tidningen“ iz Londona, ne da bi povedal, za kako moderniziranje gre. Izgleda, da je sprememba in preureditev Reuterjeve agencije političnega značaja ter v zvezi z odpustom dolgoletnega diplomatskega sodelavca Randall Neagleja.

* **Položaj v Grčiji.** Politične razmere Grčije so se zopet zaostrele v toliko, da so morali preložiti volitve na nedoločen čas.

* **Smrt zadnjega voznika soli.** V Bischofswiesenu pri Berchtesgadenju je umrl malo pred dovršitvijo 90. leta starosti med ljudstvom znan pod imenom „Reittoffen-Toni“, Anton Walch, ki je bil zadnji prevoznik soli, ki je prevažal sol iz Berchtesgadena s štirimi konji v Reichenhall in Traunstein, nazaj pa živež in drugo potrebno blago.

* **Pogumni bojevniki za svobodo.** Agencija Reuter je objavila vest, da so napadli nemški bojevniki za svobodo glavni štab I. francoske armade generala Jean Lattre de Tassigny-ja. Pri tem so razstrelili najprej neki za dovoz važen most preko Rena, nakar so napadli glavni stan. Napad prikazuje agencija Reuter kot izredno pogumno in dobro pripravljeno podjetje, ker je francoski poveljnik komaj odnesel življenje, medtem ko je našlo smrt veliko oseb njegovega štaba.

ROPARSKA JAMA

Spodnještajerska ljudska pravljica.

Blizu vasi in železniške postaje Pöltschach so odkrili otroci na paši v gozdu zapuščen zemeljski brlog, v katerem se je skrival v davni preteklosti ropar. Akoravno je bilo dotično mesto že davno zaraščeno z drevjem in izravnano z ostalim svetom, so se ga bali okoliški ljudje. Stare žene in otroci so se celo po dnevu izogibali roparske jame. Ozadje strahu, ki se je ohranil še do najnovejšega časa, je bilo sledeče:

»Po nedolžnem na dvajset let ječa obsojen mlad mož, ki mu je uspelo pobegniti, se je skrival po gozdovih. Prvotno se je preživljal z lovom, sadjem in deloma tudi z beračenjem tam, kjer ga niso poznali. Sčasoma so ga okoliščine prisilile, da je postal tat in ropar. Za skrivališče in bivališče si je izkopal podzemeljski rov. Pri tem njegovem življenju so ga tu in tam podpirali in mu bili skrivoma naklonjeni tudi gotovi ljudje iz bližnje okolice. Imeli so ga radi, ker jim ni nikdar nič ukradel in je delil večkrat tudi svoj lovski plen z njimi. Skoedoval je, v kolikor mu je bilo potrebno, samo bogatim. Zato ga oblasti tudi niso mogle zasačiti.

Kakor je naravno, tako je tudi ropar imel pogled na ženske. Spoznal je dekleta, s katerim se je sestajal. Dekle je prvotno mislilo, da gre za grajskega lovca in šele ko sla si bila že zelo zaupna, je uvidela, da pri njem ni vse v redu. Končno ji je na nekem tajnem

sestanku povedal, kako je z njim. Dekle ga je razumelo in kljub vsemu ljubilo, ne da bi razmišljalo o nadaljnjem razvoju čudnega razmerja.

Bilo je lepega pomladanskega večera, ko sta se zaljubljenca sestala kakor navadno skrivoma na njenem domu. Naključje je hotelo, da so biriči ravno takrat trčili na ljubezenski par ter prišli roparju na sled. Fant jim je sicer odnesel pete, prijeli in zaprli so pa dekleta, ki jim kljub grožnjam ni hotelo izdati svojega ljubljencea.

Medtem ko so držali dekleta v zaporu, so biriči iskali z vsemi silami skrivališče roparja. Končno so ubogo jetnico spravili tako daleč, da je bila pripravljena, pokazati jim brlog.

V temni deževni noči so težko oboroženi biriči vodili deklico po slabo prehodnem gozdu, da jim je kazala pot do roparske jame. Grozili so ji s takojšnjo ustrelitvijo, če jih ne bi vodila prav. Ko so dosegli jarek, kjer je bil z grmovjem zakrit vhod, jim ga je pokazala. Predno so odstranili grmovje, da bi se prerinili do skalo prikritega vhoda, se je iznenada zvalila kakor strela iz jasnega neba velikanska skala iz bližnjega vrha ter pobila vse, ki so hoteli v roparsko jamo. Pri tem je našel smrt tudi ropar, ki je pričakoval biriče v svojem brlogu pripravljen na boj za življenje in smrt. O.

Meine Gattin, Mutter, Großmutter und Tante

Juliane Skofitsch

Landwirtin

Ist nach langem, schwerem Leiden im 65. Lebensjahre am 30. 3. 1945 verstorben Beerdigung 2. 4. 1945 Dorffriedhof in Jakobstal.

Jakobstal, Graz, Leoben, Berlin, den 14. 4. 1945. 996

In tiefer Trauer: Josef Skofitsch, Gatte; Rudolf, Josef, Gabriel, Konrad, August, Söhne; Antonie Rohrschak, Tochter; Vinzenz Rohrschak, Schwiegersohn; Elise Skofitsch, Schwiegertochter und alle übrigen Verwandten.

Mein innigstgeliebter Gatte, unser Sohn und Bruder

Jursche Alois

Gefreiter

Ist im 25. Lebensjahre am 26. Dez. 1944 in Ungarn gefallen

Neuberg an der Mürz, Rast, Marburg-Drau, Peltau, den 18. 3. 1945.

In tiefer Trauer: Theresia Jursche geb. Kmetz, Gattin; Antonia Jursche, Mutter; Franz u. Maria Jursche, Geschwister und alle übrigen Verwandten 901

Unser unvergesslicher, innigstgeliebter Sohn

Franz Lipusch

Grenadier

ließ im blühenden Alter von 25 Jahren am 21. 3. 1945, ferne seiner untersteirischen Heimat, bei den schweren Abwehrkämpfen an der Westfront sein Leben.

Roßwein, 14. 4. 1945. 997

In tiefer Trauer: Anna Lipusch, Mutter; Anna und Rosi, Schwestern; Vinzenz und Matthias, dtz. Wehrmacht, Viktor und Ferdinands, Brüder; Tanten und Schwägerinnen; Familien Fraß, Koß, Weiß und alle übrigen Verwandten.

Tieferschüttert gebe ich die traurige Nachricht, daß mein innigstgeliebter Sohn, Bruder, Onkel, Schwager und Bräutigam

Felix Koren

Grenadier

am 16. März 1945 an der Ostfront gefallen ist.

Trersteritz bei Marburg, Cilli, Leorchard, den 16. 4. 1945.

In tiefer Trauer: Maria Lempel, Mutter; Johann, Maria, Rosalia, Anna, Rudolf, Vladislav, Geschwister; Danieffa Rak, Braut. 1002

Unser lieber Sohn, Bruder und Neffe

Johann Supanc

Gefreiter

ließ am 8. 2. 1945 an der Südfrent sein junges Leben im Alter von 19 Jahren.

Nußdorf-Schleinitz, Rotwein, 16. 4. 1945 1000

In tiefer Trauer: Maria und Anton Lilek, Eltern; Anton, Josef und Willi, Brüder; Marie und Frieda, Schwestern; Michael Supanc, Großvater, und alle übrigen Verwandten.

Schwer und hart traf uns die traurige Nachricht, daß unser lieber Sohn, Bruder, Vetter, Neffe

Adalbert Paulin

Grenadier

im Alter von 18 Jahren am 7. II. 1945 an der Ostfront gefallen ist.

Cilli, Leibnitz, Leibach, St. Bartholomeum, Unterkrain, 10. 4. 1945.

In tiefer Trauer: Johann und Maria Paulin, Eltern; Maria, Bruder; Urban und Mathilde Leban, Onkel und Tante; Vladimír Leban, Vetter, sowie alle übrigen Verwandten. 900

Für die herzliche Anteilnahme anlässlich des Hinscheidens meines geliebten Bruders, h. w. Herrn Anton Leinschitz, Pfarrers in Martinsdorf bei Wurmberg, sowie für die große Beteiligung am letzten Wege, die zahlreichen Blumen und Kranzspenden, den rührenden Trauergesang und die Trauermusik spreche ich in meinem und im Namen aller Verwandten den innigsten Dank aus 1734 Martinsdorf bei Wurmberg, den 14. April 1945.

Amalie Leinschitz.

Kleiner Anzeiger

Verschiedenes

ACHTUNG! Alle Gefolgschaftsmitglieder der Textilfabrik August Ehrlich, Marburg a. d. Drau, welche weder beim Stellungs- bau noch beim Volkssturm tätig sind, haben sich am Donnerstag, den 19. April 1945, um 7 Uhr früh, in der Fabrik zu melden, da wieder mit der Arbeit im Betriebe begonnen wird. Erscheinen Pflicht. 998

Kpfel-Wildlinge, 2000 Stück, zweijährige, zu verkaufen. Mich. Kowatschitsch, Frauenberg bei Marburg Die Wildlinge müssen abgeholt werden. 999-3

Klteres Ehepaar oder Frau für kleinen Besitz mit Weingarten zur Mithilfe gesucht. Jakobstal, Fleckberg 1, Kummer Rosa. 1003-6

Wirtschafterin, von 50—60 Jahren, für Haushalt (4 Männer) gesucht. Untertotwein Nr. 35 bei Marburg. 995-6

Winzer mit 2 bis 3 Arbeitskräften wird sofort aufgenommen. Anfr.: Mellingerstr. 31. 973

Suche mit sofortigem Eintritt fleißige Winzer u. Schaffer/amilie (2 bis 3 Arbeitskräfte) zu 7 Joch großen Besitz (1 Joch Weingarten) bei netter Wohnung, elektr. Licht, bei Oberpulsgrau. — Raica, Buchberg 15, b. Oberpulsgrau. 975

OGLAŠUJ!